

ЯК ЖИВЕТЕ, КОМОРЯНИ?

Двадцять два двори губляться поміж вікових лип та височезних тополь, а в них бавлять свою старість тридцять вісім мешканців. Ото й все, що полишилось від співучих, гомінких Комор...

Ще й не в'їхали у село, а мою душу вже розпинають жалі. Звідкіля це почуття взялись - збагнути тяжко. Ані рідних, ані близьких у Коморах не маю. Всі свої подорожі на цей втаємничений острівок життя можу перерахувати на пальцях. Чого ж такий щем, чого ж сльози в очах? Чи від сірого смутку сухого очерету обабіч вузького шляху, а чи від спогадів? Певне, що від них. Бо вже добре знаю, що не узрю серед жменьки комірського люду посмішку щебетухи тітки Жені, не почую відголосок гармонії діда Харитона. Не зринуть на ганку сільського клубу, що був колись школою, пісні співучого місцевого гурту. А його ж знали й шанували

ціпки? Без них вона тепер і кроку ступити не може. А за віком – наймолодша серед коморян, всього лиш сімдесят три минає. Основний тут житель той, кому понад вісімдесят.

- Галя приїхала, - нарешті збагнула господарка дому. - Світло

зберегти посаду фельдшера в Коморах? З першого лютого мали закривати. А нам же, пристарілим людям, постійний медичний нагляд треба. До слова сказати, наша фельдшерка, Віра Дмитрук, як та справжня сестра милосердя. За будь-якої погоди, чи то ровером, чи конем дістається з Ненькович у Комори. Із сумкою, повною медикаментами, від хати до хати, всіх оббігає. Бо, як та баба зі своїми киями до медпункту задибає? А Іванівна миттю всіх оббіжить.

Грамотна, уважна, спеціаліст що треба. Заберуть од нас – як будемо? Це ж ні транспорт сюди ніякий не ходить, ні сил добрих наші люди не мають, щоб по лікарнях спотикатися. Та й хто їх туди доставляти буде, як діти всі то в Білорусі, то по Україні розкидані. Вирішили: треба

таке відношення у людей до наших Комор, - продовжує свою оповідь про життя-буття села Микола Павлович. – Ми ж розуміємо, що нема вини оточуючих в тому, що доля така нам судилась. Що діти наші далеко-далеко, що роки забирають силу і здоров'я, що ми – останні, хто ще сторожує комірську землю. Прийде час і ми підемо. І нас повезуть туди, на край села... Як то важко дивитись, як, нездужаючи, опираючись з усіх сил на киї, коморяни виряджають в останню путь чергового небіжчика. Й кожен раз та процесія все менша й менша. Бо ж нас всього жменька осталася. А яке було село! Яке співуче, веселе, яке трудолюбиве! А тепер – на двадцять два двори – ні одної корівчини, десяток свиней та ще може стільки птиці, шість конячок та шість мужиків. Я поміж ними – наймолодший. А мені у маю сімдесят дев'ять стукне. Подяка від усіх неньковцям, мутвичанам, що дров рубаних у село привезуть, городи допоможуть старим спхати. Спасибі тим людям, котрі щосуботи продукти в село доставляють - все, що для життя необхідне. Якби не підприємці Швед та Свирид і не знаю, де хліб мусили б брати. Уже скільки літ в Комори не ходить маршрутка. Воно, начебто, і ясна причина: хто нею буде їздити, коли тут живуть старі та немічні. Але ж люди... І вони живі... Хіба частіше не їздили б до нас діти, і ті, що на білоруській землі мешкають, і ті, що на українській, якби хоч на кілька тижнів раз стабільно маршрут до села пролягав? А так, думай, чим з Ненькович чи Мутвиці до Комор дістатись, а потім, як звідти назад... Одні буськи про те не думають. З року в рік прилітають на нашу землю. І число їх не міліє. Минулої весни навіть нові гнізда помостили.

навіть у столиці. Не збереться го-
мінка ватага українських, польсь-
ких, американських мистецтво-
знавців на гостинній Комірщині.
Все відбуло... Покинувся тільки
спогід. А ще - обійстя Васьковичів.
Маю в серці крапельку втіхи від
того, що за якусь мить побачусь з
Миколою Павловичем та Тетяною
Олександрівною. Від них і почую
скупі новини старожилів.

В'ється змієюю дорога від за-
недбаного, покинутого на призво-
ляще приміщення магазину, мимо
пам'ятника загиблим комор'янам у
роки Великої Вітчизняної, попід вік-
нами жилих і спорожнених хатинок
з численними лелечими гніздами,
побіля соснячку, що зирить моло-
дими пагінцями в небо. А ось і зна-
йоме обійстя. Конячка з підводою
край воріт свідчить, що господарі
вдома, та ще й не одні. Хтось
завітав на відвідини до стареньких.
Слово це мені не до душі. Бо якось
тяжко Васьковичів відносити до
рангу дідуганів та бабусь. Хоч
добре відаю, що "мер города
Комори", як величають односельці
Миколу Павловича, за рік
вісімдесятиліття святкуватиме.

Берусь за клямку, гамую в душі
хвилювання й не відаю, що
наступна миттєвість його подвоїть.

- Якісь гості до нас, - спиняє
мене в порозі голос господині.

- А ви й не чекали? - обнімаю
Олександрівну.

- А хто ж то ви будете? - оте
запитання викликає сльози в моїх
очах. Стараюсь їх втерти і ніяк не
можу дати раду. Хіба ж таке може
бути? Й не уявляла. А хіба ж могла
собі уявити, що побачу біля ніг
Тетяни Олександрівни оті старечі

в кухні тьмяне, добре і не
розгледіла. Уже ж, вибачай.

Де ж дінусь - мушу, ой, мушу
пробачити: і те, що не признали, й
те, що літа збігають.

- А Женіну хату бачила? -
торкає питанням Микола Павлович.
- Уже дачу там люди обоснували.
Часом і вечором бувають.
Загориться світло, а нам видається:
Женя повернулася. Не повернеться,
поховали на Білорусі. А Симон її там
же, у дочки живе.

В пам'яті зринає веселий голос
тітки Жені Демчук, її жарти,
приповідки. Без неї важко було
уявити комор'янський гурт. Десь за
рікою посів її усміх, за стрімкою
водою відпливла її пісня.

- Як поживаєте, пани-
комор'яни? - повертаю від споминів
в теперішню мить.

- Звітую: живемо добре, гостей
он приймаємо, - сповіщає господар.

- Діти моїх добрих приятелів
відвідати приїхали.

Катерина та Микола Мовчуни
родом з Ненькович. Уже не перший
рік, в честь дружби батьків, турбу-
ються подружжям Васьковичів. То
хатину прибирати перед святом
заходяться, то город впорядкувати.
А ще - дров підвезти, молока. А за
одне поспішають свої послуги й
іншим стареньким запропонувати.
Така собі добротина місяця. Раз у
тиждень Катя обіжить довколишніх
мешканців, наділить молочком, про
справи старечі поспитає. І
комор'янам користь, і їй не в збиток.

- Недавно засідання нашої
"мерії" провели. Зібрав усіх своїх
заступників, - напівжартома -
напівсерйозно оповідає Васькович.
- На повістці денній питання: Як

до начальства районного зверта-
тися. Подзвонили до голови райо-
нної ради, у лікарню. Почули нас і
запевнили, що питання вирішили
позитивно. Ото і дякуємо всі і Миколі
Якушику, і Степану Михайловичу
Машталаю.

- А хто ж ваші зами? - цікавлюсь
у Миколи Павловича.

- Чисто женський колектив:
Менько Анастасія Яківна, тридцять
сьомого року народження і Доронін
Єва Омелянівна, тридцять четвер-
того року народження.

- Отой женський колектив мене
скоро спокою позбавить. Що не
станеться - вже телефон дзелен-
чить: хай Колька підскочить. Там
електрики нема, там рахунок по-
повнити треба, а то тиск поміряти. І
всім Кольку подавай! - піджартовує
Олександрівна.

- Чи, бува, не ревнуєте Пав-
ловича? Ви ж проти вісімдеся-
тирічних суперниць шістнадцятка, -
закидаю й своє слівце.

- То все жарти. А от і справді без
кого нам нині тяжко обійтись - це без
Толі Менделюка. Не так давно
придбав він собі у Коморах хатину
піддачу. Й дарма, що ген там, скраю.
Совість у чоловіка од світа! У нас і
своїх таких не було. Чи треба в
лікарню кого звозити, а чи так де
виїхати - завжди допоможе. І ніяких
грошей за це не бере. Ніколи ні в
чому не відказує. Ото людина! А ще
нам, старим, важко було б обійтись
без підтримки Людмили Менько,
начальниці пошти у Неньковичах. І
пенсію, і кореспонденцію, і пере-
кази, і посилки, і поповнення на
телефон - все сюди нам на місце
доставляє. З хати в хату - всіх
обходить. От правду кажу, добре, що

Вже їх тепер стільки по всіх
Коморах є: і на хатах, і на стовпах,
і на деревах. Он і біля сусідів наших
гніздилися. Шкода, що нема кому
дітей носити. Шкода, що легенда
так і зостається легендою. Але ми
не падаємо духом. Хоч літа вже й
вельми поважні, все уповаємо до
Бога, просимо здоров'я, щоб хоч
ще трохи на білому світі пожити,
побачити, що воно далі буде.
Новини переглядаємо. Болить
душа, що кров людська марно
проливається. Страждають десь і
молоді, й старі. Може, хто й без
криші над головою. А в нас тут - он
скільки порожніх хат. Чи ж схочуть
люди в таку даль їхати та поміж
стариків життя своє заново почи-
нати, на одне лиш небо уповаючи?
Хто його знає. А, може, хто й зва-
жився б. Ми не проти доброго
сусідства. Як треба буде, то Ілля,
коваль наш, ще всім копаниць на-
клепає. Й землі під бульбу зна-
йдемо. Аби лиш було кому садити
та обробляти.

Нашій бесіді - ні кінця, ні краю.
Вже й в дорогу пора, а розпро-
щатись ніяк не можемо, бо, хто ж
знає, коли ще пощастить зустрі-
тися знову і якою буде вона, та
зустріч... Он як час спливає. Колись
великий гурт тут жив - триста
п'ятдесят людей, а тепер всіх
тридцять вісім душ, один одного
старший. Ні до сусіда перейти, ні
на материк з цього острівка
вибратись. По один бік ріка, чотири
кілометри і вже Білорусь, а по іншу
сторону - сухий очерет, скільки око
сягне, і безлюдний пугівець поміж
нього. Ото і все, що полишилось від
Комор...

Галина ГАВРИЛОВИЧ